

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 278500
Datum vergadering: 26 oktober 2021
Datum voorstel: 14 september 2021
Nummer: A
Onderwerp: Kadernotitie Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Voorgesteld raadsbesluit

1. Kennis te nemen van de "Kadernotitie deelname gemeenschappelijke regeling OLCT"
2. Kennis te nemen van het "Afwegingskader voor gemeenten"
3. De in dit raadsvoorstel geformuleerde bestuurlijke reactie bij het Algemeen Bestuur van het OLCT in te dienen

Samenvatting van het voorstel

Op 2 juli 2020 heeft het Algemeen Bestuur van het OLCT besloten tot het opstellen van een Kadernotitie. Deze Kadernotitie moet dienen om het gesprek en de besluitvorming over de toekomstige relatie van de deelnemers met de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) en de Crematoria Twente b.v. binnen gemeenten te ondersteunen.

Het college legt deze kadernotitie voor wensen en bedenkingen aan de raad voor en stelt de raad voor om een bestuurlijke reactie in te dienen.

Aanleiding voor het voorstel

Op 2 juli 2020 heeft het Algemeen Bestuur van het OLCT besloten tot het opstellen van een Kadernotitie. Deze Kadernotitie moet dienen om het gesprek en de besluitvorming over de toekomstige relatie van de deelnemers met de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT) en de Crematoria Twente b.v. binnen gemeenten te ondersteunen. Aan de gemeenschappelijke regeling nemen de volgende gemeenten deel: Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden.

Beoogd resultaat van het voorstel

Het behartigen van de belangen van de gemeente in het OLCT maar ook van de OLCT zelf. Tevens beantwoording van de vraag van het OLCT of de gemeente bestuurlijk betrokken blijven bij de crematoria in Twente.

Argumentatie

De basis voor de inhoud van de Kadernotitie wordt gevormd door de op 2 juli 2020 door het Algemeen Bestuur vastgestelde startnotitie (zie bijlage).

Startnotitie

Hieronder volgt een korte samenvatting van de startnotitie:

Nadat het onderwerp op initiatief van het Dagelijks Bestuur op 11 april 2019 oriënterend in het Algemeen Bestuur aan de orde is gesteld, heeft het Algemeen Bestuur op 20 juni 2019 besloten om voor de deelnemende gemeenten een (Kader)notitie op te laten stellen over het onderwerp publiek-privaat, met daarin de argumenten die van belang zijn voor een afgewogen besluitvorming.

Deze startnotitie moet worden gezien als de aanzet voor de Kadernotitie. In de startnotitie wordt de organisatie van het onderzoek geregeld en worden de onderzoeksvragen geformuleerd, die in de Kadernotitie van een antwoord worden voorzien.

Inhoud van het onderzoek

Vanuit het idee om de deelnemende gemeenten zoveel mogelijk informatie te geven bij de voorgenomen standpuntbepaling, wordt daarbij onder meer, maar niet uitputtend, gedacht aan:

- Publiek belang. Wat moet er worden verstaan onder publiek belang? Gaat het daarbij om het aanbieden door de deelnemende gemeenten van de mogelijkheid om te worden gecremeerd of is

bijvoorbeeld ook het niveau van dienstverlening van belang? Is er sprake van een wettelijke taak of niet?

- Ontwikkelingen in de markt en een analyse van het spelersveld.
- Publiek karakter van crematoria. Het gaat hier om het aanstippen van aspecten zoals keuzevrijheid, het bepalen van de hoogte van tarieven en positie van regionale uitvaartondernemers.
- Bestuurlijk-juridische aspecten. Crematoria Twente BV is een private onderneming, waarvan de gemeenschappelijke regeling OLCT de enige aandeelhouder is. De deelnemende gemeenten bezitten dus geen eigen aandelen en kunnen zelf geen aandelen vervreemden. Wel kunnen gemeenten besluiten uit te treden. De gevolgen hiervan worden in beeld gebracht. Binnen dit onderwerp speelt ook de vraag of er nog alternatieve constructies mogelijk zijn om het eigenaarschap vorm te geven.
- Wat zijn de argumenten geweest om destijds voor deze bestuurlijke constructie te kiezen en wat is de meerwaarde daarvan geweest?
- Verwachte effecten van de verkoop van de onderneming op de continuïteit van het bedrijf, de infrastructuur (keuzevrijheid uitvaartondernemers), de tarieven en de werkgelegenheid binnen het bedrijf.
- Financiële aspecten. Daarbij aandacht voor aspecten zoals de verwachte resultaats- en dividendontwikkeling en de vraag of het huidige dividendbeleid nog steeds adequaat is. De risicofactoren die van toepassing zijn bij het al dan niet voortzetten van de deelname.

Scope van het onderzoek

De insteek van het onderzoek is in eerste instantie de beantwoording van een principale vraag: past het binnen de taakopvatting van gemeenten om via een gemeenschappelijke regeling aandeelhouder te zijn van een crematorium. Het onderzoek gaat in op de wens vanuit het Algemeen Bestuur voor een heroriëntatie op gemeentelijke samenwerkingsvormen. De uitkomsten van deze heroriëntatie kunnen aanleiding zijn voor vervolgonderzoek. De toekomstige financiële ontwikkelingen van het crematorium worden in dit onderzoek meegenomen.

Buiten de scope van dit onderzoek ligt een waardebeoordeling van Crematoria Twente BV. Dit kan een vervolgpodracht worden, die onafhankelijk van de principiële discussie gevoerd moet worden.

Eindresultaat

Het gehele proces moet uiteindelijk uitmonden in een Kadernotitie. Deze Kadernotitie moet een ongekleurd beeld geven van de argumenten die spelen rondom het thema publiek-privaat. De deelnemende gemeenten worden daardoor in de gelegenheid gesteld om in eerste instantie de discussie te voeren over een strategische heroriëntatie op het eigenaarschap en het huidige governance construct van het OLCT, waarbij ook eventuele alternatieve organisatievormen worden meegenomen. De kadernotitie biedt de bouwstenen en de afwegingsinstrumenten voor een eigen gemeentelijke beoordeling over deelname aan het OLCT en Crematoria Twente BV.

Kadernotitie

De Kadernotitie bevat de informatie voor de standpuntbepaling in de gemeenten. In hoofdlijnen moet dit proces leiden tot de beantwoording van de twee volgende vragen:

1. Wil de gemeente bestuurlijk betrokken blijven bij de crematoria in Twente?
2. Indien de vorige vraag bevestigend wordt beantwoord, is de huidige organisatievorm nog geschikt of heeft een andere vorm uw voorkeur?

Hieronder volgt een korte samenvatting van de kadernotitie:

Opdracht

De kadernotitie moet de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling inhoudelijk ondersteunen om te komen tot een afgewogen besluit over toekomstige deelname aan de OLCT. De kadernotitie beschrijft de huidige organisatiestructuur en de publieke waarde van Crematoria Twente, de financiële situatie, en andere organisatievormen.

De onderzoeksvragen die in deze notitie beantwoord worden, zijn (beprekter geformuleerd dan in de startnotitie):

- Hoe is Crematoria Twente ontstaan? Wat zijn de argumenten geweest om destijds voor deze bestuurlijke constructie te kiezen. Is er sprake van een wettelijke taak of niet?
- Is er bij Crematoria Twente sprake van een publiek belang en wat moet er worden verstaan onder publiek belang?
- Wat zijn de ontwikkelingen in de uitvaartbranche? Hoe werkt de uitvaartbranche; wie bepaalt wat en hoe verhoudt Crematoria Twente zich tot de regionale uitvaartondernemers?
- Wat zijn de financiële effecten geweest van de verzelfstandiging van Crematoria Twente? Wat zijn de verwachte resultaats- en dividendontwikkeling voor de komende jaren. Is het huidige dividendbeleid nog steeds adequaat? Wat zijn de risicofactoren die van toepassing zijn bij het al dan niet voortzetten van de deelname?
- Wat zijn de mogelijk andere vormen van eigenaarschap? Wat is de meerwaarde van de huidige constructie? Wat zijn de gevolgen van uittreding? En wat zijn de verwachte effecten van de verkoop van de onderneming op de nabestaanden, op de continuïteit van het bedrijf, de infrastructuur (keuzevrijheid uitvaartondernemers), voor de tarieven en de werkgelegenheid binnen het bedrijf?

De werkgroep bestaat uit directeur Crematoria Twente BV, jurist gemeente Losser en financieel adviseur gemeente Hof van Twente.

Organisatiestructuur

In 2000 is de huidige organisatiestructuur van de Crematoria Twente van start gegaan. Crematoria Twente bv is voortgekomen uit het Openbaar Lichaam Crematoria Twente-Oost Nederland.

In de huidige organisatie is de gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente enig aandeelhouder van de Crematoria Twente bv. Zoals de naam al aangeeft heeft de gemeenschappelijke regeling de vorm van een openbaar lichaam.

Het openbaar lichaam heeft drie organen, het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Alle deelnemende gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Het stemrecht binnen het algemeen bestuur is gekoppeld aan het inwoneraantal, namelijk 1 stem per 20.000 inwoners of gedeelte hiervan, met dien verstande dat geen der individuele gemeentes zo veel stemmen kan hebben, dat zij zelfstandig een meerderheid kan vormen.

Het algemeen bestuur kiest een dagelijks bestuur en een voorzitter. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden. De voorzitter is voorzitter van het algemeen en dagelijks bestuur en vertegenwoordigt de gemeenschappelijke regeling in een buiten rechte. Dit houdt onder meer in dat de voorzitter de gemeenschappelijke regeling vertegenwoordigt in de aandeelhoudersvergadering.

De Crematoria Twente bv wordt geleid door een directeur-bestuurder. Er is een Raad van Commissarissen bestaande uit drie leden. De commissarissen worden van buitenaf gekozen, vanwege hun expertise in o.a. de uitvaartbranche, hun bestuurlijke netwerk of hun positie in het (Twentse) maatschappelijke veld.

Strategische analyse 2010-2012

De uitkomsten van de strategische analyse in de periode 2010-2012 resulteerden eind 2012 in een drieledige opdracht van het algemeen bestuur:

1. het op een hoger niveau brengen van de dienstverlening,
2. een verbetering van de bestaande accommodaties in Enschede en Almelo
3. een betere spreiding van de faciliteiten in het verzorgingsgebied.

Deze laatste opdracht heeft geleid tot opening van de crematoria in Oldenzaal en Borne. De uitvoering van deze opdracht is nu geheel uitgevoerd, waarbij het op een hoger niveau brengen van de dienstverlening een continu proces is en uiteraard nooit af is.

Wettelijk kader

Vrijwel alle aspecten van het uitvaartwezen zijn geregeld in de Wet op de Lijkbezorging, zo ook het begraven en cremieren als vormen, naast wetenschap en zeemansgraf. Alle toegestane vormen van lijkbezorging worden in de wet behandeld. Alle mogelijke keuzen voor de toegestane vormen van lijkbezorging zijn gelijkgesteld. Gemeenten hebben de plicht te voorzien in faciliteiten voor begraven. Voor cremieren bestaat

die verplichting niet, maar biedt de wet wel de mogelijkheid. Tot 1971 gingen veel inwoners van Twente en de Achterhoek naar Dieren (bij Arnhem) voor een crematie. De wet onderscheidt daarbij bijzondere en gemeentelijke crematoria (artikel 54 van de Wet op de lijkbezorging). Crematoria Twente kan worden gedefinieerd als een private organisatie met een publieke opdrachtgever.

Publieke waarde

Een publieke taak ontstaat als de markt het niet oppikt maar wat voor inwoners wel belangrijk is of als de markt onvoldoende functioneert. Publieke waarde wordt niet alleen gecreëerd door het publieke domein met een publieke taak maar ook door private organisaties. Kenmerken van publieke waarde zijn:

1. Het gaat niet zozeer om wie er produceert maar wie er consumeert. Kijkende naar Crematoria Twente zijn het voornamelijk de inwoners van de 12 aandeelhoudende gemeenten en van de overige inwoners in het verzorgingsgebied die de dienstverlening consumeren.
2. De opbrengsten worden breder gedeeld dan alleen met de direct betrokkenen of dat private personen de neiging hebben om onvoldoende te investeren (omdat zij niet exclusief de opbrengsten krijgen). Kijkend naar het dividendbeleid van Crematoria Twente gaat de meeropbrengst terug naar twaalf gemeenten.
3. Het gaat niet alleen over output, maar ook over de outcome. De outcome gaat over de maatschappelijke prestaties die een positief maatschappelijk effect hebben voor de samenleving. De dienstverlening van Crematoria Twente wordt met een 8,9 gemiddeld gewaardeerd. Goed afscheid nemen heeft een positief effect op de rouwverwerking en daarmee op een geestelijke gezondere samenleving. De output (de winst uit de private sector) komt na uitkering van dividend terecht in het publieke domein.
4. Het moet ook over het proces gaan; de wijze waarop de prestatie van het bedrijf wordt uitgevoerd kan op zichzelf publieke waarde hebben. Crematoria Twente werkt met lokale partners samen en streeft naar het afnemen van lokale producten. Van alle medewerkers is 93% woonachtig in de 12 aangesloten gemeenten.

In Nederland zijn op dit moment 105 crematoria in bedrijf waarvan de meerderheid in handen is van een drietal grote particuliere bedrijven: DELA, Yarden en Monuta. Van de 355 gemeenten in Nederland hebben - naast de 12 aangesloten gemeenten van CT- nog zes gemeenten een crematorium in beheer (als onderdeel van de gemeentelijke organisatie). Deze drie grote partijen zijn tevens uitvaartverzekeraars. De uitvaartbranche opereert in een verdringingsmarkt en is een uitermate concurrerende bedrijfstak geworden. Het crematieproces zoals Crematoria Twente deze uitvoert kan aan de markt worden overgelaten. Het operationele proces dat plaatsvindt in Almelo, Borne, Enschede en Oldenzaal is gelijk aan hoe de grote aanbieders, stichtingen of kleine zelfstandige crematoria het uitvoeren. Iedere aanbieder streeft naar een optimalisatie in efficiency en effectiviteit.

Crematoria Twente bestaat in 2021 vijftig jaar. De eerste dertig jaar als publieke organisatie en sinds 2000 als een private onderneming, Crematoria Twente b.v., met een gemeenschappelijke regeling als enige aandeelhouder.

Financiën

Sinds de verzelfstandiging in 2000 worden positieve exploitatieresultaten bijna volledig uitgekeerd als dividend aan GR OLCT (aandeelhouder) en vervolgens naar rato van het aantal crematies afkomstig uit de betreffende gemeenten uitgekeerd als aandeel in het positieve resultaat van GR OLCT. Sinds de verzelfstandiging in 2000 tot en met 2017 heeft de onderneming alle boekjaren positief afgesloten. Dit beliep over al die jaren naar schatting een bedrag van ruim 15 miljoen euro.

In de jaren 2013, 2014 en 2015 is besloten -in overleg met de aandeelhouder- om de winst deels toe te voegen aan de reserves i.v.m. de nieuwbouw- en verbouwingsplannen en daarmee samenhangende financieringsbehoefte. Concreet is toen afgesproken dat over het jaar 2013 maximaal het begrote dividend uit te keren (€ 925.000). Het meerdere resultaat (€ 497.000) is ingehouden ten behoeve van de investeringen. Daarnaast werd afgesproken dat over 2014 en 2015 geen dividend zou worden uitgekeerd. De resultaten uit die jaren zijn toegevoegd aan het investeringsbudget. Dit was is het boekjaar 2014 € 1.202.000 en over het boekjaar 2015 €1.419.000.

In het algemeen bestuur is besloten dat er vanaf 2016 jaarlijks een dividenduitkering van ten minste €

375.000 zou plaatsvinden. Dit dividend zou worden uitgekeerd voor zover de solvabiliteit en uitkeringstoets dit toelaten. Het boekjaar 2018 werd met een fors negatief resultaat afgesloten van € 1,6 miljoen. Dit tekort kon worden verklaard door een paar bijzondere onderdelen: extra dotatie aan de onderhoudsvoorziening, correctie van de latente belastingvordering en een lagere omzet. Dit heeft geleid tot het besluit om over 2018 geen dividend uit te keren. Ook over 2019 geldt dat de ratio's onder druk staan en is er geen dividend uitgekeerd.

Voor de komende jaren wordt in de begroting uitgegaan van de basisdividenduitkering. Afhankelijk van de resultaten van de onderneming wordt jaarlijks besloten of het dividend al dan niet kan worden uitgekeerd, aansluitend bij de financiële- en vermogenspositie van de onderneming.

Tarieven

Het vaststellen van de tarieven is een verantwoordelijkheid van de Raad van Commissarissen. In de jaren 2019 en 2020 is Crematoria Twente genoodzaakt geweest om de tarieven bovenop de jaarlijkse indexatie extra te verhogen. De tarieven zijn nog steeds in lijn met de omliggende en andere crematoria in het land.

Meerjarenperspectief

De uitvaartbranche is een branche waarbij de bedrijven die hierin werkzaam zijn geen invloed hebben op de hoeveelheid jaarlijkse 'klanten' of respectvoller 'overledenen'. Uiteraard is er wel invloed uit te oefenen of nabestaanden kiezen voor jouw bedrijf en welke diensten en producten ze hierbij afnemen. De keuze voor een crematorium wordt bijna altijd ingegeven door de woonplaats van de overledenen of degene die opdrachtgever is voor de plechtigheid.

Na een lange periode van uitsluitend toenemende crematie-aantallen is er sinds een aantal jaren een lichte stagnering van de groei waar te nemen. Dit wordt mede veroorzaakt door enige concurrentie aan de grenzen van het verzorgingsgebied (Aalten, Berkelland (locatie Haarlo), Hellendoorn (locatie Nijverdal) en Hardenberg). De concurrentie is driedig: cremeren bij andere crematoria, geen afname van catering in het crematorium en als laatste ook de plechtigheid waarbij alleen de technische crematie bij Crematoria Twente plaatsvindt. Doordat nu sprake is van meer structurele concurrentie worden de prijzen scherper en is de vanzelfsprekendheid van inkomsten deels weggevalen. Er is sprake van meer marktwerking en concurrentie.

Bovenop voorgenoemde trends van meer marktwerking en verzwaring van de vaste lasten, heeft de coronacrisis een effect op het resultaat voor de komende jaren. De verwachting is wel dat het resultaat de komende jaren langzaam gaat herstellen. Gedetailleerde inzicht in de meerjarenprognoses worden hier niet gegeven in verband met concurrentiegevoelige informatie. Maar gezien de bevolkingsopbouw van Twente, de grote voorkeur van cremeren, de voorzieningen op de vier locaties en de ligging van de vier locaties is er geen reden om aan te nemen dat de stijgende lijn in omzet de komende jaren niet zou doorzetten.

Alternatieve organisatievormen

Er worden een aantal organisatievormen benoemd, die heel summier worden toegelicht:

- Gemeenten worden direct aandeelhouder
- Stichting
- Openbaar lichaam
- Bedrijfsvoeringsorganisatie
- Samenwerking met gemeentelijke begraafplaatsen

Verkoop

Bij deze optie besluiten de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling om Crematoria Twente bv aan een (markt)partij te verkopen. De opbrengst van de verkoop komt dan ten goede aan de aandeelhouder en wordt daarna weer doorgespeeld naar de deelnemende gemeenten. Deze mogelijkheid is ook aan de orde geweest bij de vaststelling van de toekomststrategie in 2012, maar werd toen niet ondersteund door een (grote) meerderheid van de aandeelhouders

De verkoop wordt vanuit een drietal aspecten belicht:

1. Op de onderneming: De continuïteit van Crematoria Twente komt niet in gevaar bij een mogelijke verkoop. De spreiding van de vier locaties is dusdanig dat de verwachting is dat de locaties blijven bestaan en operationeel intact blijven. Afhankelijk van de koper kan verkoop effect hebben op de werkgelegenheid in het bedrijf.

2. Voor nabestaanden: Voor nabestaanden leidt verkoop niet meteen tot zichtbaar effect, de vraag is wel of het principe dat voor iedereen dezelfde tarieven geldt bij een andere partij gehandhaafd blijft.
3. Voor uitvaartondernemingen: Het wegvallen van de onafhankelijkheid en neutraliteit van de huidige structuur kan gaan leiden tot onzekerheid bij de (zelfstandige -niet aan verzekeringen gebonden-) uitvaartondernemers.

Uittreding GR

Een college van een deelnemende gemeente kan besluiten de deelneming aan de gemeenschappelijke regeling op te zeggen. Op grond van artikel 25 van de Regeling OLCT gaat deze opzegging in vier kalenderjaren na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot opzegging is genomen. Uittreden van een deelnemer levert mogelijk een ingewikkelde situatie op. De uittredende gemeente zal aangeven recht te hebben op een deel van het aandelenkapitaal van de gemeenschappelijke regeling. Hiervoor zijn echter op voorhand geen spelregels vastgesteld.

Opheffing GR

Opheffing van de gemeenschappelijke regeling kan plaatsvinden wanneer de meerderheid van de colleges van alle deelnemende gemeenten zich daarvoor heeft verklaard.

Algemene opmerkingen over de kadernotitie

Het eindresultaat van deze kadernotitie volgens de startnotitie moest zijn: "Deze Kadernotitie moet een ongekleurd beeld geven van de argumenten die spelen rondom het thema publiek-privaat. De deelnemende gemeenten worden daardoor in de gelegenheid gesteld om in eerste instantie de discussie te voeren over een strategische heroriëntatie op het eigenaarschap en het huidige governance construct van het OLCT, waarbij ook eventuele alternatieve organisatievormen worden meegenomen. De kadernotitie biedt de bouwstenen en de afwegingsinstrumenten voor een eigen gemeentelijke beoordeling over deelname aan het OLCT en Crematoria Twente b.v."

Deze notitie voldoet echter niet aan ons verwachtingspatroon. Wij missen de benoemde afwegingscriteria. Er wordt wat ons betreft heel erg naar toegeschreven dat het zo moet blijven als het is. De notitie kan een stuk neutraler en objectiever. Veel wordt al nu ingevuld of terzijde geschoven. Dat geeft ons te weinig input voor een eigen gemeentelijke beoordeling.

Als scope van deze kadernotitie is in de startnotitie benoemd: "Het onderzoek gaat in op de wens vanuit het Algemeen Bestuur voor een heroriëntatie op gemeentelijke samenwerkingsvormen. De uitkomsten van deze heroriëntatie kunnen aanleiding zijn voor vervolgonderzoek. De toekomstige financiële ontwikkelingen van het crematorium worden in dit onderzoek meegenomen".

Wij hadden bij deze heroriëntatie een ander verwachtingspatroon. Wij hadden verwacht dat er een aantal toekomstscenario's zouden worden beschreven met daarin voor- en nadelen en ook risico's. Het OLCT had van ons zelfs ook nog wel een voorkeur voor een scenario mogen uitspreken. Echter dit ontbreekt volledig. Ook vinden wij de toekomstige financiële ontwikkelingen nogal summier beschreven.

Afwegingskader gemeenten

Onze opmerkingen over de kadernotitie zijn 25 mei besproken met de werkgroep van het OLCT. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een zeer beperkte bijstelling van de kadernotitie. Daarnaast is door de werkgroep een "Afwegingskader voor gemeenten" opgesteld (zie bijlage).

In dit document wordt een 13-tal vragen voorgelegd. Met deze vragenlijst is het mogelijk om een waardering te geven aan een aantal onderdelen die in de Kadernotitie worden besproken. Deze vragenlijst is bedoeld als een hulpmiddel om de vraagstelling die voor ligt te beantwoorden.

Dit afwegingskader is echter heel onduidelijk, er lijkt overlap in vragen te zitten en daarnaast is ook vaak onduidelijk hoe nu gescoord moet worden. We hebben een poging gewaagd om het in te vullen en komen daarbij uit op een laag belang in deelname aan OLCT.

In de nota Verbonden partijen die op 26 februari 2019 door de raad is vastgesteld, is ook een afwegingskader opgenomen. Stel dat OLCT niet bestond, hadden we dan nu nog een OLCT opgericht? Dan komen er twee vragen voor:

1. Wat is het doel: voor welk probleem wordt een oplossing gezocht?
2. Is er sprake van publiek belang of kan het aan de markt worden overgelaten?

OLCT geeft in haar kadernotitie maar ook in de toelichting bij vraag 4 in hun afwegingskader aan dat er in Nederland op dit moment 105 crematoria in bedrijf zijn waarvan de meerderheid in handen is van een drietal grote particuliere bedrijven: DELA, Yarden en Monuta. Van alle gemeenten in Nederland hebben - naast de 12 aangesloten gemeenten van CT- nog zes gemeenten een crematorium in beheer (als onderdeel van de gemeentelijke organisatie). De constructie zoals bij Crematoria Twente is daarin uniek.

Dit betekent dus dat wij op basis van ons eigen afwegingskader tot de conclusie komen dat het exploiteren van crematoria een activiteit is, die prima aan de markt kan worden overgelaten en 'overheidsbemoeienis' niet noodzakelijk is.

Motie raad d.d. 26 mei 2020

In de motie wordt aangegeven dat het belangrijk is om crematoriumfaciliteiten binnen de Regio Twente te hebben, maar het in (mede) eigendom hebben niet noodzakelijk wordt gevonden.

Het college wordt opgedragen:

1. Op basis van een onderzoek de pro's en contra's van deelname in het OLCT in beeld te brengen en daarbij o.a. te betrekken het criterium publiek belang en de vraag hoe de overige deelnemende gemeente in Twente hier in zitten.
2. De raad op basis van de onderzoeksresultaten een voorstel te doen over het al dan niet voortzetten van de huidige relatie met het OLCT als verbonden partij.

In de kadernotitie ontbreken de diverse scenario's met de pro en contra's. De kadernotitie is veelal een beschrijvend stuk. Daardoor zijn we onvoldoende in staat de raad een voorstel te doen over het al dan niet voortzetten van de huidige relatie met het OLCT.

Bestuurlijke reactie

De raad wordt n.a.v. bovenstaande gevraagd een bestuurlijke reactie in te dienen bij het Algemeen Bestuur van het OLCT. De strekking daarvan is:

Standpunt:

OLCT stelt de vraag: Wil de gemeente bestuurlijk betrokken blijven bij de crematoria in Twente? Het standpunt is dat het voor de gemeente geen noodzaak is om bestuurlijk betrokken te blijven. We willen echter niet als enige uittreden en het eventuele uittreden mag ook geen geld kosten.

Scenario's

Daarnaast is de conclusie dat wij de voorliggende kadernotitie te mager vinden om de discussie over het gevraagde standpunt goed te kunnen voeren. Daarnaast biedt de kadernotitie onvoldoende basis voor het college om de motie van de raad volledig te kunnen uitvoeren. Het Algemeen Bestuur van de OLCT wordt daarom opgeroepen alsnog een viertal scenario's concreet uit te werken en hiervan de pro en contra's maar ook de risico's in te benoemen. Tevens willen we graag per scenario's in beeld hebben wat dit betekent voor het dividendbeleid en de dividenduitkering.

Deze scenario's zijn:

1. Het blijft zoals het nu is
2. Wij treden als gemeente uit de gemeenschappelijke regeling
3. De gemeenschappelijke regeling wordt opgeheven en het bedrijf wordt verkocht
4. Het bedrijf gaat failliet

Gevolgen Covid

Ook willen wij graag in beeld hebben wat de structurele gevolgen van Covid zijn voor de meerjarenprognose. Ook hier zouden wij graag een aantal scenario's (worst case, best case) uitgewerkt zien.

Externe communicatie

Hierover wordt door de gemeente niet actief gecommuniceerd. Communicatie over dit proces verloopt via het OLCT.

Financiële paragraaf

Dit advies heeft geen financiële consequenties.

Verder ter informatie:

- het financieel belang in OLCT staat voor € 0 in de balans van de gemeente
- de jaarlijkse dividendraming in de begroting bedraagt € 0

Uitvoering

De Kadernotitie is aangeboden aan alle deelnemende gemeenten in het Openbaar Lichaam Crematoria Twente met het verzoek aan de colleges om hierover een standpunt in te nemen met het oog op de toekomst van het OLCT. Het is volgens OLCT aan de gemeenten zelf om te bepalen op welke wijze de gemeenteraden in dit proces worden betrokken. Het standpunt van de gemeenten kan tot uiterlijk 8 november 2021 kenbaar worden gemaakt aan het secretariaat van de OLCT.

De bedoeling van het OLCT is om in het najaar een extra vergadering van het Algemeen Bestuur te plannen om te komen tot een gedeeld beeld aan de hand van de standpunten die de leden van het Algemeen Bestuur hebben opgehaald uit hun eigen gemeente. Op basis daarvan zal een vervolg worden vastgesteld.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Harmonisatie Dinkelland-Tubbergen

Tubbergen is net als Dinkelland één van de deelnemende gemeenten in OLCT. Eenzelfde voorstel zal ook in de raad van Tubbergen worden behandeld.

Burgemeester en wethouders van Dinkelland,

de plv. secretaris

G van Hofwegen

de burgemeester

J.G.J. Joosten

Raadsbesluit

Datum: 26 oktober 2021

Nummer: B

Onderwerp: Kadernotitie Openbaar Lichaam Crematoria Twente

De raad van de gemeente Dinkelland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 14 september 2021, nr. A;

gelet op het advies van de commissie Sociaal Domein en Bestuur van 12 oktober 2021;

gelet op artikel 169 lid 4 gemeentewet

besluit

1. Kennis te nemen van de "Kadernotitie deelname gemeenschappelijke regeling OLCT"
2. Kennis te nemen van het "Afwegingskader voor gemeenten"
3. De in dit raadsvoorstel geformuleerde bestuurlijke reactie bij het Algemeen Bestuur van het OLCT in te dienen

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 26 oktober 2021

De raadsgriffier,

De voorzitter,